

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formålet med lovforslaget

Lovforslaget skal skabe grundlag for, at der løbende gives folketing, offentligheden og offentlige myndigheder råd og oplysning om de etiske problemer, som udviklingen inden for sundhedsvæsenet og det biologisk-medicinske område måtte rejse.

Lovforslaget skal sikre, at denne udvikling sker under hensyntagen til etiske begrænsninger, som samfundet forventer respekteret.

Lovforslaget bygger på den forudsætning, at menneskeligt liv tager sin begyndelse på befrugtningstidspunktet. Befrugtede menneskelige æg, fosteranlæg og levende fostre har krav på en særlig beskyttelse, fordi der er fundamentale etiske problemer knyttet til livets opståen og respekten for menneskeligt liv.

Regeringen mener derfor, at en regulering af i hvilket omfang, det overhovedet bør være tilladt at foretage forsøg på befrugtede menneskelige æg, bør ske ved lov.

Regeringen mener endvidere, at i perioden, indtil en sådan lov er vedtaget, bør kun sådanne forsøg være tilladt, som har til formål at bidrage til at afhjælpe ufrivillig barnløshed, dvs. forsøg som har et klart behandlingsmæssigt formål.

Indtil en sådan lovgivning træder i kraft vil alle andre forsøg på befrugtede menneskelige æg (og i et vist omfang på kønsceller) således ikke være tilladt.

2. Tidligere behandling i folketinget

Med de ændringer i § 2 og § 5, som omtales nedenfor, er lovforslaget en genfremsættelse af det forslag som indenrigsministeren fremsatte i folketinget 28. november 1985, jfr. Folketingstidende spalte 3026-28 og spalte 3554-87, tillæg A spalte 2279-86.

3. Hovedelementerne i lovforslaget

Der findes ikke i det system af myndigheder m.v., der i dag fører tilsyn med og iøvrigt vareta-

ger opgaver inden for sundhedsvæsenet og vedrørende bio-medicinsk forskning, et organ, der har til formål systematisk at følge udviklingen og vurdere denne under inddragelse af såvel sundhedsfaglige som bredere, ikke-sundhedsfaglige, specielt etiske synspunkter. Dette er en afgørende begrundelse for, at der ved dette lovforslag foreslås oprettet et etisk råd med læge og sagkyndige medlemmer og med kompetence til at afgive indstillinger til indenrigsministeren og yde rådgivning og varetage oplysende og debatskabende funktioner. Samtidig foreslås nedsat et særligt folketingsudvalg, som sikrer folketingets indsigt og indflydelse på arbejdet i det etiske råd.

Som helhed er lovforslaget baseret på en kombination af:

- *Oprettelse af et etisk råd* (jfr. §§ 1-4 nedenfor),
- *forbud mod visse typer af bio-medicinske forsøg*, som ikke har noget diagnostisk og behandlingsmæssigt formål, og som *klart* ville overskride de etiske grænser, der må sættes (jfr. lovforslagets § 6),
- *en anmeldelsespligt* for visse typer af forsøg (§ 8),
- *lovfæstelse af et særligt folketingsudvalg*, der kan følge det etiske råds arbejde og således sikre den tættest mulige forbindelse til folketinget i denne sag (§ 5).

Lovforslaget hviler iøvrigt i organisatorisk henseende på den forudsætning, at et etisk råd bør virke i et samarbejde med de myndigheder m.v., der allerede varetager opgaver på de områder, forslaget berører. Det vil især sige indenrigsministeriet og sundhedsstyrelsen og de videnskabetiske komiteer, der er oprettet efter Helsinki-deklaration II. Lovforslaget tilsigter således ikke at gennemføre ændringer i de videnskabetiske komiteers status og opgaver på de områder, der omfattes af Helsinki-deklaration II, dvs. hvor der er tale om videnskabelige forsøg med mennesker, jfr. nedenfor i bemærkningerne til § 8.

Fremsættelsen af det foreliggende lovforslag aktualiserer dog det spørgsmål, om der er behov for en lovregulering af de videnskabetiske komite-